

Warszawa, 30 października 2023 r.

Szanowni Przedstawiciele, Szanowne Przedstawicielki Komisji Europejskiej,

W imieniu Green REV Institute chcemy podziękować za możliwość zajęcia stanowiska w ramach konsultacji: [Cele w zakresie ograniczenia marnowania żywności.](#)

Zrównoważony System Żywnościowy UE

Marnowanie żywności jest jednym z elementów i konsekwencji nieefektywnego systemu produkcji żywności. Stanowi konsekwencję braku legislacji, edukacji, niewłaściwie ukierunkowanych środków publicznych. Jest problemem systemowym a nie kwestią wyborów osób konsumenckich i obywateli i obywaterek. Dlatego chcemy podkreślić, że przeciwdziałanie marnowaniu żywności musi być zaadresowane w legislacji i regulacjach na poziomie Unii Europejskiej. **W szczególnie istotne jest aby Komisja Europejska przedstawiła jeszcze w 2023 r. projekt [Sustainable Food System Law](#) (SFS), który będzie stanowić fundament systemowej naprawy systemu żywności. Z zaniepokojeniem i rozczarowaniem przyjmujemy fakt, że Komisja Europejska nie przedstawiła propozycji legislacji SFS we wrześniu 2023 r.** Opóźnienie działań w tym zakresie to kolejne wyzwania dla rolnictwa, zdrowia publicznego, edukacji klimatycznej, bezpieczeństwa żywności i bezpieczeństwa żywnościowego oraz środowiska naturalnego i klimatu.

Kontekst i konsekwencje marnowania żywności

Marnowanie żywności nie jest - jak często jest przedstawiane - jedynie konsekwencją działań osób konsumenckich. Według najnowszego badania [Federacji Banków Żywności w Polsce:](#)

[Niedożywienie i głód w Polsce](#) co roku polskie gospodarstwa wyrzucają ok. 92 kilogramów żywności. Jednocześnie wzrasta liczba osób, które są zagrożone ubóstwem żywnościowy a także liczba osób z nadwagą i otyłością (aż trzy na pięć osób w Polsce ma nadwagę - Narodowy Fundusz Zdrowia). Głód, niedożywienie oraz nadwaga i otyłość to różne twarze tego samego problemu - nieefektywnej dystrybucji żywności, ubóstwa jakościowego żywności (niska jakość żywności), braku działań systemowych. Marnowanie żywności to problem etyczny - według ONZ prawie 900 milionów osób na świecie głoduje, a z powodu spożywania żywności o niskiej jakości choruje na świecie ponad 3 miliardy ludzi. Marnowanie żywności ma także konsekwencje związane z bioróżnorodnością, klimatem, ochroną środowiska naturalnego. Według danych ONZ ok. 14 proc. żywności przepada (np. psuje się podczas transportu czy magazynowania), zanim trafi do sprzedaży detalicznej. Podobny los czeka kolejne 18 proc.: 11 marnowane jest w gospodarstwach domowych, 5 proc. w branży gastronomicznej i 2 proc. w sklepach. Straty te mają nie tylko wymiar finansowy czy społeczny (jedzenie nie trafia do potrzebujących). [To także gazy cieplarniane wyemitowane podczas produkcji, transportu i przetwarzania żywności oraz wyrzucania jej na wysypiska śmieci czy poddawania utylizacji.](#)

Podsumowując marnowanie żywności jako element nieefektywnego systemu produkcji żywności jest jednocześnie przyczyną kosztów zdrowotnych, zagrożeniem dla bezpieczeństwa żywnościowego oraz bioróżnorodności i klimatu. Marnowanie żywności to jedno z obliczy niesprawiedliwości żywnościowej.

Najważniejsze kwestie dot. unijnych celów ograniczenia marnowania żywności i rekomendacje Green REV Institute

a. brak ambicji odpowiadających na wyzwania klimatyczne i środowiskowe. Komisja Europejska wyznaczyła cele które nie odpowiadają na cele ONZ w zakresie ograniczenia marnowania żywności i powodują, że zmiany będą zbyt wolne co stanowi dodatkowe zagrożenie klimatyczne, środowiskowe i zdrowotne. Brak zdecydowanych działań legislacyjnych

spowoduje pogłębianie się nierówności społecznych, wzrost ubóstwa żywnościowego oraz zagrożenie dla obywateli i obywaterek UE;

b. zbyt duży, nieproporcjonalny nacisk na odpowiedzialność konsumentką a nie odpowiedzialność producentów i dystrybutorów żywności. W publikacji [Il grande carello. Chi decide cosa mangiamo](#) autorzy: Fabio Ciconte oraz Stefano Liberti wskazują na działania kształtujące zachowania konsumentkie oraz rolę sieci handlowych w budowaniu systemu żywności - od kształtowania cen, wpływu na jakość i pochodzenie żywności, edukację konsumentką, zachowania konsumentkie. Komisja Europejska konsekwentnie odwołuje się do obywateli i obywaterek UE jako osób konsumentkich nie uwzględniając i nie szacując właściwie roli sieci dystrybucji oraz producentów/ przemysłu rolnego;

c. w punkcie: *“Państwa członkowskie przyjmują niezbędne i odpowiednie środki, aby do dnia 31 grudnia 2030 r. osiągnąć następujące cele w zakresie ograniczenia powstawania odpadów żywności na poziomie krajowym:*

a) ograniczenie powstawania odpadów żywności w przetwórstwie i wytwórstwie o 10 % w porównaniu z ilością wytworzoną w 2020 r.;

b) ograniczenie powstawania odpadów żywności na mieszkańca, łącznie w sprzedaży detalicznej i innej dystrybucji żywności, w restauracjach i usługach gastronomicznych oraz w gospodarstwach domowych, o 30 % w porównaniu z ilością wytworzoną w 2020 r. “ Komisja Europejska wyraźnie przedkłada interesy producentów żywności nad interes społeczny. Intensyfikacja produkcji, w wyniku działań lub braku działań legislacyjnych i systemowych, spowodowała, że siła przemysłu rolnego i produkcji żywności jest nieproporcjonalnie większa od znaczenia osób konsumentkich. Gospodarstwa rolne muszą monitorować i ograniczać swój wpływ na klimat, bioróżnorodność i muszą podlegać legislacji, która będzie chronić interes obywateli i obywaterek UE. Dlatego cele dot. przetwórstwa i wytwórstwa muszą być wyższe od celów stawianych osobom konsumentkim.

Green REV Institute rekomenduje weryfikację i aktualizację celów przy uwzględnieniu znaczenia i możliwości sektora wytwórstwa i przetwórstwa, wyraźne zaadresowanie odpowiedzialności dystrybutorów i sieci detalicznych, w szczególności dużych sieci handlowych, które zdominowały sprzedaż żywności oraz dostosowanie ambicji unijnych do wyzwań klimatycznych, społecznych i środowiskowych. Dostęp do zdrowej, zrównoważonej żywności to prawo każdej obywatelki i obywatela UE. Komisja Europejska powinna zweryfikować swoje działania legislacyjne i ustanowić prawodawstwo dla zrównoważonego systemu żywności biorąc pod uwagę, że obecny system żywnościowy przynosi głównie korzyści finansowe dużym producentom, dużym sieciom dystrybucji, a wyklucza lokalnych, małych dostawców, rolników i rolniczki, które nie mogą konkurować z przemysłem, osoby konsumenckie o niższych dochodach. Komisja Europejska musi szczególną uwagę zwrócić na problem marnowania żywności w obszarze produkcji zwierzęcej: sektor hodowlany to straty na poziomie uprawy i produkcji paszy dla zwierząt tzw. hodowlanych, kwestie śmierci zwierząt w transportach oraz na fermach, kwestie marnowania żywności pochodzenia zwierzęcego w dystrybucji oraz na poziomie konsumenckim. System monitorowania marnowania żywności powinien wskazywać na kwestię marnowania żywności pochodzącej z hodowli zwierząt, gdyż sektor hodowlany jest jednym z największych zanieczyszczających środowisko naturalne, klimat, obszary wiejskie.

Green REV Institute

Green REV Institute to organizacja członkowska [50by40](#), [Eurogroup for Animals](#), [World Federation for Animals](#), [European Vegetarian Union](#), Aquatic Animal Alliance, TAPP Coalition, PlantEurope network, OFOP, Niech Żyją, jedna z 10 NGO w EU Platform on Animal Welfare, wspiera [Plant Based Treaty](#).

[Green REV Institute](#) zainicjował i jest operatorem pierwszej i największej w Polsce (91 organizacji społeczeństwa obywatelskiego), rzeczniczej koalicji dla naprawy systemu

kontakt@greenrev.org | Giordana Bruna 34 / skrytka 5, 02-523 Warszawa, Polska

KRS 0000521182 | NIP 5213677634 | REGON 147376122

żywności w Polsce [Future Food 4 Climate](#), organizatorem międzynarodowego wydarzenia [European Vegan Summit](#), producentem reportaży [Wegańska Warszawa](#) oraz [Posłuchaj Wegańskich Biznesów](#). Green REV Institute włącza młode osoby do działań na rzecz naprawy systemu żywności, edukuje i mobilizuje w ramach [Green Advocacy Academy](#).